

2021-02-25
M2021/00438

Miljödepartementet

Naturvårdsverket
Kustbevakningen
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Polismyndigheten
Tullverket
Åklagarmyndigheten

Uppdrag om förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Naturvårdsverket, Kustbevakningen, länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Stockholms, Skåne och Västra Götalands län, Polismyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten att redovisa en lägesbild vad gäller illegal avfallshantering och dess omfattning samt redovisa förslag på åtgärder för att ytterligare förebygga och förhindra brottslighet inom avfallsområdet. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt avfallshanteringens koppling till organiserad ekonomisk brottslighet eller annan organiserad brottslighet.

Uppdraget ska samordnas av Naturvårdsverket. Åklagarmyndigheten ska bidra med synpunkter i de delar som berör de straffrättsliga frågorna. Var och en av de övriga myndigheterna ska delta utifrån sitt ansvarsområde. Länsstyrelsen i Gävleborgs län ska samordna länsstyrelsernas arbete inom uppdraget.

En slutredovisning av uppdraget ska lämnas till regeringen (Miljödepartementet) senast den 15 mars 2022.

Bakgrund

En hälso- och miljömässigt godtagbar avfallshantering är en förutsättning för omställningen till en giftfri cirkulär ekonomi och för att nå flera miljömål och hållbar utveckling. Brottslighet i samband med avfallshantering är ett växande problem och innefattar bl.a. ekonomisk brottslighet, smugglingsbrott och brottslighet som är kriminaliserad enligt miljöbalken. Avfall och begagnade varor klassificeras inte alltid korrekt. Felaktigt klassificerade begagnade varor faller därmed utanför avfallslagstiftningen men kan ge upphov till liknande illegal verksamhet.

Mörkertalet vad gäller illegal avfallshantering bedöms vara stort eftersom många brott inte upptäcks. Det finns också en koppling till organiserad brottslighet som Polismyndigheten bedömer ökar.

I augusti 2020 redovisade Interpol en strategisk analys om illegal hantering av plastavfall. I rapporten pekar Interpol på en ökad brottslighet och dessutom kopplingar till organiserad brottslighet. Interpol föreslår bl.a. följande:

- När brott enligt miljölagstiftning utreds bör ekonomisk brottslighet utredas samtidigt för att säkerställa en helhetsbild av brottsligheten och nätverken. Samarbete behövs mellan berörda myndigheter. Ett ökat internationellt samarbete behövs.
- Det behövs snabbare och bättre informationskanaler (nationellt och internationellt) om t.ex. importrestriktioner, eftersom utvecklingen inom området går mycket snabbt framåt.

Illegal avfallshantering är en fråga som flera myndigheter redan arbetar med och regeringen avsätter sedan 2018 bl.a. särskilda medel varje år till länsstyrelserna för tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter.

Närmare om uppdraget

Uppdraget ska samordnas av Naturvårdsverket. Inom ramen för uppdraget ska följande fyra delar redovisas i en samlad rapport.

Del 1 – En lägesbild vad gäller brottslighet inom avfallsområdet

Myndigheterna ska redovisa en lägesbild vad gäller brottslighet inom avfallsområdet och dess omfattning. Lägesbilden ska inkludera information om:

- illegal avfallshantering inom Sverige,
- illegala avfallstransporter mellan Sverige och andra EU-länder,
- illegala avfallstransporter mellan Sverige och tredje land,
- kopplingen till organiserad ekonomisk brottslighet eller annan organiserad brottslighet,
- en uppskattning av samhällets kostnader för den illegala verksamheten,
- vilka avfallsslag och avfallsflöden samt vilka slag av begagnade varor och övriga materialflöden som är särskilt problematiska och där extra insatser kan behövas.

Del 2 – Värna och utveckla samverkan

Myndigheterna ska redovisa hur samverkan mot brottslighet inom avfallsområdet kan utvecklas, nationellt och gränsöverskridande, särskilt avseende organiserad ekonomisk brottslighet eller annan organiserad brottslighet. Det finns i dag en väl fungerande samverkan för gränsöverskridande transporter vilken ska värnas. Redovisningen ska:

- inkludera hur samverkan inom gränsöverskridande transporter kan utvecklas ytterligare, hur avfallsrelaterad brottslighet inom Sverige kan inkluderas i samverkan och om fler myndigheter bör involveras,
- identifiera hinder som finns för en effektiv samverkan mellan myndigheterna.

Del 3 – Identifiera åtgärder för att stärka tillsyn och gränskontroll

Myndigheterna ska redovisa förslag för hur tillsyn (nationellt och gränsöverskridande) och gränskontroll kan förstärkas för att förhindra illegal avfallshantering. Myndigheterna ska ha dialog med de myndigheter som ansvarar för det pågående uppdraget om att främja en mer effektiv och enhetlig tillsyn enligt miljöbalken (M2020/01034).

Del 4 – Identifiera åtgärder för att förhindra brottslighet och förbättra uppkläring av brott

Myndigheterna ska redovisa förslag på lämpliga åtgärder för att förhindra brottslighet inom avfallsområdet (nationellt och gränsöverskridande) och förbättra uppkläring av avfallsrelaterad brottslighet.

Samverkan med andra berörda

Synpunkter ska inhämtas från andra berörda myndigheter såsom Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket och Transportstyrelsen, samt från

kommuner och näringslivsrepresentanter. Eventuella förslag som berör andra myndigheter än de som deltar i uppdragets genomförande ska vara förankrade med dessa myndigheter.

Naturvårdsverket ska också ha en nära dialog med några utvalda kommuner som bedöms ha särskild kompetens eller särskilda problem inom detta område. Kommunerna kan bli berörda av förslag eftersom de prövar anmälningar från verksamhetsutövare som avser att bedriva miljöfarlig verksamhet och utövar tillsyn över bl.a. sådan verksamhet.

Konsekvenser

Förslag till åtgärder ska åtföljas av en beskrivning av ekonomiska och övriga konsekvenser i enlighet med 6–8 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Kostnader för uppdragets genomförande

Kostnaderna för genomförandet av uppdraget för berörda myndigheter ska rymmas inom befintliga ekonomiska ramar.

På regeringens vägnar

Per Bolund

Stina Andersson

Kopia till

Justitiedepartementet

Finansdepartementet

Infrastrukturdepartementet

Ekobrottsmyndigheten

Skatteverket

Transportstyrelsen